

รูปแบบการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้สำหรับครูในศตวรรษที่ 21

ของโรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว

Model For Developing Learning Management Skills for Teachers in the 21st Century Of

Thesaban School 2 Nong Bua

ไพฑูรย์ แจ่มพันธ์¹

Paitoon Jamjan¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนาที่มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้สำหรับครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการประเมินองค์ประกอบและตัวชี้วัด ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน เลือกแบบเจาะจง ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้สำหรับครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 66 คน 2) พัฒนารูปแบบการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้สำหรับครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์โรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี ได้แก่ ผู้บริหารและครู หัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 6 คน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสนทนากลุ่ม ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เลือกแบบเจาะจง 3) นำรูปแบบการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้สำหรับครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว ไปใช้ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว จำนวน 66 คน โดยเลือกแบบเจาะจง และ 4) ประเมินรูปแบบการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้สำหรับครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว จำนวน 66 คน เลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความเหมาะสมปัจจุบัน มีค่าความเชื่อมั่น 0.92 แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน มีค่าความเชื่อมั่น 0.93 แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน มีค่าความเชื่อมั่น 0.95 แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม แบบประเมินรูปแบบ แบบสอบถามพฤติกรรม แบบสอบถามประสิทธิภาพ และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นฯ มีองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้สำหรับครูในศตวรรษที่ 21 4 ด้าน 28 ตัวชี้วัด มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด สภาพปัจจุบัน อยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด ความต้องการจำเป็นสูงสุด ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร
2. ผลการพัฒนารูปแบบ ประกอบด้วย 5 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 หลักการและวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 เนื้อหาของรูปแบบ ประกอบด้วย หน่วยการเรียนรู้ที่ 1) การพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 2) การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) สื่อการสอนและเทคโนโลยี และ 4) การประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ส่วนที่ 3

คำสำคัญ: รูปแบบ การพัฒนาทักษะ การจัดการเรียนรู้สำหรับครูในศตวรรษที่ 21

¹ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว

²Director of Municipal School 2 Nongbua

*ผู้ติดต่อ, อีเมล: ไพฑูรย์ แจ่มพันธ์, lknaja25@gmail.com

รับเมื่อ 16 พฤษภาคม 2567 แก้ไข 17 กรกฎาคม 2567 ตอบรับ 19 กรกฎาคม 2567

กระบวนการพัฒนา ส่วนที่ 4 การประเมินผล และส่วนที่ 5 เปรียบเทียบความสำเร็จ ผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมากและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการนำรูปแบบการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้สำหรับครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว ไปใช้ พบว่า ระดับพฤติกรรมก่อนการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง หลังการพัฒนาอยู่ในระดับมากที่สุด

4. ผลการประเมินรูปแบบ พบว่า ด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน และผลการประเมินระดับความพึงพอใจ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ABSTRACT

This research was a research and development study aimed to 1) study the current status, desired status, and needs of developing learning management skills for teachers in the 21st century at Nong Bua Municipality School 2. The informants for the evaluation of components and indicators included seven experts, selected purposively. The study explored the current status and desired status of learning management for teachers in the 21st century at Nong Bua Municipality School 2. The target group included 66 teachers and educational personnel. 2) develop a model for developing learning management skills for teachers in the 21st century at Nong Bua Municipality School 2. The informants were interviewed with schools with good practices, including: Administrators and teachers. Six academic leaders and nine focus group informants were purposively selected. 3) Implement the learning management skills development model for teachers in the 21st century at Nong Bua Municipality School 2. The target group was 66 teachers and educational personnel from Nong Bua Municipality School 2. The target group was 66 teachers and educational personnel from Nong Bua Municipality School 2. The research instruments included the Current Suitability Questionnaire (with a reliability of 0.92), the Current Condition Questionnaire (with a reliability of 0.93), and the Current Condition Questionnaire (with a reliability of 0.95). The research instruments included interview forms, focus group recordings, format assessment forms, behavioral questionnaires, performance questionnaires, and satisfaction questionnaires. The research statistics included means, standard deviations, and the Needs Index.

The findings were as follows:

1. Results of the study of the current conditions, desired conditions, and needs, etc. There are four components of learning management for teachers in the 21st century, with 28 indicators. The most appropriate level is found. The current status is at a moderate level. The desired status is at a high level. The highest need is curriculum development.

2. The results of the model development consist of five parts: Part 1: Principles and Objectives; Part 2: Content of the model, comprising learning units 1) 21st Century Curriculum Development; 2) Student-Centered Teaching; 3) Instructional Media and Technology; and 4) Learning Management Evaluation; Part 3: Development Process; Part 4: Evaluation; and Part 5: Success Conditions. The results of the evaluation of the model showed high suitability and the highest feasibility.

3. The results of the implementation of the model for developing learning management skills for teachers in the 21st century at Nong Bua Municipality School 2 revealed that behavioral levels before development were moderate and after development were highest.

4. The evaluation of the model revealed that overall usefulness, feasibility, and appropriateness were at the highest levels in all aspects. The overall satisfaction level was at the highest level.

Keywords: Model, Developing Learning Management Skills, Learning Management Skills for Teachers in the 21st

ภูมิหลัง

ทักษะของคนในศตวรรษที่ 21 ที่คนทุกคนต้องเรียนรู้ตั้งแต่อนุบาลไปจนถึงมหาวิทยาลัย และตลอดชีวิตคือ 3R x 7C ซึ่ง 3R ได้แก่ Reading (อ่านออก) (W) Riting (เขียนได้) และ (A) Rithmetics (คิดเลขเป็น) ส่วน 7C ได้แก่ Critical Thinking and Problem Solving (ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา) Creativity and Innovation (ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม) Cross – Cultural Understanding (ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์) Collaboration, Teamwork and Leadership (ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ) Communications, Information and Media Literacy (ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ) Computing and ICT Literacy (ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและกวีสื่อสาร) Career and Learning Skills (ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้) (วิจารณ์ พานิช, 2555, หน้า 2 – 7)

นอกจากนี้ในสภาพการณ์ปัจจุบันที่หลายประเทศทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทยเองประสบปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID –19) ที่ได้เข้ามาเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตในหลากหลายมิติของคนทั่วโลก ตั้งแต่การทำงาน การรักษาสภาพ แม้แต่การศึกษาเองก็จะต้องเผชิญกับภาวะของการปรับตัวครั้งใหญ่เช่นเดียวกัน การจัดการเรียนรู้ในรูปแบบ New normal หรือความปกติใหม่จึงเป็นประเด็นที่กล่าวถึงมาก นั่นเพราะการเรียนรู้ใน New normal มีลักษณะเป็นการเรียนรู้ที่มี Platform และวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีความพอเพียง และตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง ด้วยเหตุนี้ผู้สอนจึงเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะออกแบบการเรียนรู้ให้มีลักษณะดังกล่าว ซึ่งเป็นโจทย์ที่ท้าทายความเป็นมืออาชีพ (Professional) ของครูอย่างมาก อีกทั้งการจัดการเรียนรู้ก็อาจจัดแตกต่างกันตามบริบทของสถานศึกษา และที่สำคัญต้องวางแผนหรือออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อรองรับสถานการณ์ไม่แน่นอนที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้ด้วยเช่นกัน (วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัทผล, 2563, หน้า 2 – 6)

จากการศึกษาการปฏิรูปการจัดการศึกษาให้ก้าวทันโลกในศตวรรษที่ 21 ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาพบว่า ปัญหาที่สำคัญที่สุดของระบบการศึกษาของไทย คือ ผู้บริหาร ครู ส่วนใหญ่ได้รับการฝึกอบรมมาแบบล้าหลัง ทั้งเรื่องอุดมการณ์และแนวทางการศึกษาเรียนรู้ มีการออกแบบจารีตนิยม มุ่งรักษาสถานะภาพเดิมที่พวกตนเคยชินและได้รับประโยชน์ เน้นเรื่องการเชื่อฟัง การเคารพค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิม ไม่ได้ฝึกคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ วิจัย อย่างเป็นวิทยาศาสตร์ ซึ่งการจะสร้างพลเมืองที่มีความคิดอ่าน อุปนิสัยใจคอ ทักษะและความรู้แบบใหม่ที่จะใช้งานในโลกยุคดิจิทัลได้ดี เรื่องที่สำคัญคือต้องเปลี่ยนแปลงครู ให้มีความรู้ ทักษะ คุณสมบัติแบบใหม่ จากครูที่สอนแบบบรรยายให้นักเรียนจำประมวลความรู้ เป็นการเรียนรู้แบบ สัมมนา ทดลองทำโครงการ ทำวิจัย ทำความเข้าใจปัญหาและวิธีการแก้ปัญหาที่ผู้เรียนจะต้องอ่าน ค้นคว้า เรียนรู้ด้วยตัวเองมากขึ้น ครูเปลี่ยนจากผู้บรรยายเป็นโค้ช เป็นผู้อำนวยความสะดวกให้เกิดการเรียนรู้ ที่ผู้เรียนต้องฝึกการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประยุกต์ใช้เป็น ฝึกภาคปฏิบัติ วิจัย ทำโครงการแก้ปัญหา การฝึกทำงานเป็นทีม แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกันและกัน การบริหารจัดการ หลักสูตร วิธีการเรียนการสอน การวัดผล เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการผลิตคนที่มีความรู้และทักษะที่เป็นที่ต้องการในศตวรรษ ที่ 21 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, หน้า 32 – 41)

จากรายงานการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา (Self – Assessment Report: SAR) ปีการศึกษา 2565 ของโรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว ได้สรุปผลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนา และความต้องการช่วยเหลือ พบว่าจุดที่โรงเรียน

ควรพัฒนา ได้แก่ การส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบหลากหลาย เช่น การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem – Based Learning) และ การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริงตามมาตรฐานการเรียนรู้ สามารถนำไปจัดกิจกรรมได้จริงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ (โรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว, 2565, หน้า 21 – 30)

จากปัญหาและความสำคัญของปัญหาการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้สำหรับครูในศตวรรษที่ 21 ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาผู้ที่มีบทบาทหน้าที่โดยตรงในการอำนวยการจัดการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน มองเห็นปัญหาและตระหนักถึงความสำคัญของคุณภาพผู้เรียน จึงต้องการการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้สำหรับครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว ให้มีรูปแบบที่เป็นรูปธรรมนำไปพัฒนาครูให้เกิดประสิทธิผลต่อไป

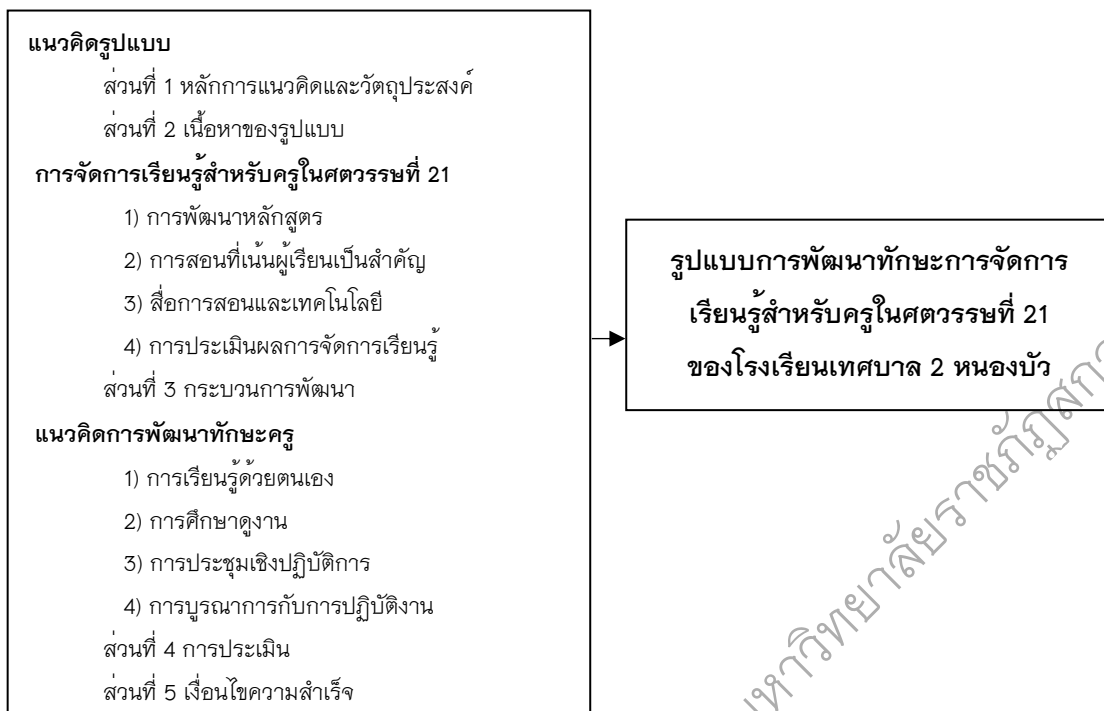
คำถามการวิจัย

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของรูปแบบการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้สำหรับครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว อยู่ในระดับใด
2. รูปแบบการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้สำหรับครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว ควรเป็นอย่างไร
3. ผลการนำรูปแบบการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้สำหรับครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว ไปใช้ เป็นอย่างไร
4. ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้สำหรับครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว อยู่ในระดับใด

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้สำหรับครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้สำหรับครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้สำหรับครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว
4. เพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้สำหรับครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว จำนวน 66 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองและประเมินรูปแบบในครั้งนี้ ประกอบด้วย คู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้สำหรับครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว

การเก็บรวบรวมข้อมูล

มีขั้นตอนในการดำเนินงานแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้สำหรับครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว ใช้แบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยใช้รูปแบบของการให้ตอบข้อมูลแบบตอบสองคู่ (Dual – Response Format) แต่ละข้อประกอบด้วยข้อมูล 2 ส่วน คือ สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ การจัดการเรียนรู้สำหรับครูในศตวรรษที่ 21

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้สำหรับครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้สำหรับครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว เป็นแบบประเมินชนิดมาตราส่วนประมาณค่า

5 ระดับ ประกอบด้วย ช่องสำหรับแสดงความคิดเห็น 2 หัวข้อหลัก คือความเหมาะสม และความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติของร่างรูปแบบการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้สำหรับครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้สำหรับครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว โดยใช้คู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้สำหรับครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้สำหรับครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว ดำเนินการดังนี้

1. ประเมินผลหลังการใช้รูปแบบการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้สำหรับครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

2. ประเมินผลความพึงพอใจต่อรูปแบบการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้สำหรับครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้การวิจัย ได้แก่ 1) ดัชนีความต้องการจำเป็น Priority Needs Index แบบปรับปรุง (PNI_{modified})
2) ร้อยละ 3) ค่าเฉลี่ย และ 4) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นฯ มีองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้สำหรับครูในศตวรรษที่ 21 4 ด้าน 28 ตัวชี้วัด มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด สภาพปัจจุบัน อยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด ความต้องการจำเป็นสูงสุด ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร

2. ผลการพัฒนารูปแบบการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้สำหรับครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว ประกอบด้วย 5 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 หลักการและวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 เนื้อหาของรูปแบบ ประกอบด้วย หน่วยการเรียนรู้ที่ 1) การพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 2) การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) สื่อการสอนและเทคโนโลยี และ 4) การประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ส่วนที่ 3 กระบวนการพัฒนา ส่วนที่ 4 การประเมินผล และส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ ผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมากและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการนำรูปแบบการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้สำหรับครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว ไปใช้ พบว่า ระดับพฤติกรรมก่อนการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง หลังการพัฒนาอยู่ในระดับมากที่สุด

4. ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้สำหรับครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว พบว่า ด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทุกด้าน และผลการประเมินระดับความพึงพอใจ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

รูปแบบการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้สำหรับครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว ผู้วิจัยขอ
นำเสนออภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้สำหรับครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะว่า โรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว ได้เสนอสภาพปัญหาว่า ในด้านกระบวนการบริหารจัดการ พบว่าจุดที่ควรพัฒนา ได้แก่ การพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ มีความรู้ในด้านเทคนิคการสอนและสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า จุดที่ควรพัฒนา ได้แก่ การส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบหลากหลาย เช่น การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem – Based Learning) และการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริงตามมาตรฐานการเรียนรู้ สามารถนำไปจัดกิจกรรมได้จริงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้สำหรับครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า โรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว ต้องการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้สำหรับครูในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้ครูปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนยุคใหม่และมีทักษะที่จำเป็นสำหรับนำไปจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนในยุคศตวรรษที่ 21 ลำดับความต้องการจำเป็น ลำดับที่ 1 การพัฒนาหลักสูตร ทั้งนี้เป็นเพราะว่าการพัฒนาหลักสูตร เป็นจุดเริ่มต้นของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้สื่อและเทคโนโลยี และการวัดประเมินผลได้อย่างมีคุณภาพ เป็นขั้นตอนของการตัดสินใจหาทางเลือกทางการเรียนการสอนให้เหมาะสมต่อการเรียนรู้ให้เกิดทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และมีผลลัพธ์ของผู้เรียนสอดคล้องกับหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น

2. ผลการพัฒนารูปแบบการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้สำหรับครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว ประกอบด้วย 5 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 หลักการและวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 เนื้อหาของรูปแบบ ประกอบด้วย หน่วยการเรียนรู้ที่ 1) การพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 2) การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) สื่อการสอนและเทคโนโลยี และ 4) การประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ส่วนที่ 3 กระบวนการพัฒนารูปแบบ ส่วนที่ 4 การประเมินผล และส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ ผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ทั้งเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ นำมาสร้างรูปแบบตามหลักทฤษฎี ทิศนา แคมมณี (2546, หน้า 41 – 50); ชีระ รุญเจริญ (2553, หน้า 35 – 40) และ Keeves (1988, pp. 51 – 55) ได้นำเสนอไว้ว่า องค์ประกอบของรูปแบบ ประกอบด้วย 5 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 หลักการและวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 เนื้อหาของรูปแบบ ส่วนที่ 3 กระบวนการพัฒนา ส่วนที่ 4 การประเมินผล และส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนา อัครวีรณ (2562, หน้า 1 – 13) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบ การชี้แนะเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูระดับมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการชี้แนะเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูระดับมัธยมศึกษา มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) ขั้นตอนการชี้แนะ 4) ปัจจัยสนับสนุนและผลการตรวจสอบโครงสร้างรูปแบบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สีสาวดี ชนะมาร (2563, หน้า 1 – 15) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบ 2) จุดมุ่งหมายของรูปแบบ 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมี 6 ขั้นตอน

ได้แก่ ขั้นที่ 1 นำเสนอโมเดลทัศนคติกว้างล่วงหน้าก่อนการสอน ขั้นที่ 2 เฝ้าดูปัญหา ขั้นที่ 3 ใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียน แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา ขั้นที่ 4 วางแผนในการแสวงหาความรู้ ขั้นที่ 5 ดำเนินการแสวงหาความรู้ ขั้นที่ 6 วิเคราะห์ข้อมูลสรุปผลข้อมูลนำเสนอ 4) เนื้อหาสาระการเรียนรู้ 5) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้และรูปแบบ มีประสิทธิภาพโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการนำรูปแบบการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้สำหรับครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว ไปใช้ พบว่า ระดับพฤติกรรมก่อนการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง หลังการพัฒนาอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็น เพราะว่าผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารตำรางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์โรงเรียนที่มีผล การทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานสูงกว่าระดับประเทศ 3 ปีอย่างต่อเนื่อง แล้วนำมากำหนดแนวปฏิบัติในแต่ละหน่วยการ การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน เป็นการพัฒนาความรู้ความสามารถทักษะ ของครูให้มีประสบการณ์และความชำนาญในการจัดกิจกรรมสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ 21 ดังที่ ประวิต เอรารวรรณ์ (2542, หน้า 1 – 14) ได้เสนอความสำคัญของการพัฒนาทักษะครู ไว้ว่างานครูจะเกี่ยวกับการพัฒนา สติปัญญาความสามารถที่หลากหลายของเด็กแต่ละคน ดังนั้นครูต้องอาศัยความรู้เฉพาะด้าน มีการเตรียมการและการ วางแผนที่ดีในการสอนและการดำเนินการอย่างเป็นระบบ นอกจากนั้นครูยังต้องศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเพื่อให้พฤติกรรม การสอนสอดคล้องกับกระบวนการทัศนคติในการเรียนการสอนที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน กล่าวคือ งานครูมิได้จำกัดงานสอน ในห้องเรียนเท่านั้นแต่จะรวมไปถึงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กทุกสถานที่ ทุกโอกาส ครูต้องปรับเปลี่ยน วิธีการจัดการเรียนการสอนครูเป็นศูนย์กลางไปเป็นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางครูต้องพัฒนาตนเองไปสู่การ ทำงานอย่างเป็น ระบบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนา ธุศรีวรรณ (2562, หน้า 1 – 13) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการชี้แนะเพื่อ ส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูระดับมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1) หลังการใช้รูปแบบการ ชี้แนะครูมีทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สูงขึ้นกว่าก่อนการใช้รูปแบบการชี้แนะเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการ เรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทุกคน 2) นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการใช้รูปแบบการชี้แนะสูงกว่าก่อนการใช้ รูปแบบการชี้แนะเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีทักษะ การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 หลังการใช้รูปแบบการชี้แนะมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการชี้แนะเพื่อส่งเสริมทักษะ การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทุกคน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไฉไลศรี เพชรใต้ (2563, หน้า 1 – 12) ได้วิจัย เรื่องการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ผลการนำโปรแกรมฯ ไปใช้พบว่า 1) ผลการทดสอบความรู้เกี่ยวกับสมรรถนะ การจัดการเรียนรู้ของครูก่อนการพัฒนา มีค่าเฉลี่ย 12.90 คิดเป็นร้อยละ 43.00 และมีคะแนนหลังการพัฒนา มีค่าเฉลี่ย 27.66 คิดเป็นร้อยละ 92.20 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

4. ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้สำหรับครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียน เทศบาล 2 หนองบัว พบว่า ด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษากำหนดรูปแบบ และนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์ในกระบวนการสนทนากลุ่ม นำรูปแบบที่ได้มาใช้ในสถานการณ์จริง และมีการประเมิน ประสิทธิภาพทำให้ได้ทราบว่า การใช้รูปแบบที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพนำไป ดังที่มัญชลี เปี่ยมดี (2563, หน้า 1 – 15) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาโปรแกรมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของครูเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียนในโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้และด้านความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้านและสอดคล้องกับงานวิจัยของ สีสาวดี ชนะมาร (2563, หน้า 1 – 10) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการ

ออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย 2.1) ผู้เรียนมีความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2.2) ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้เนื้อหาในรายวิชาการบูรณาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 1 หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการประเมินระดับความพึงพอใจ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งนี้เพราะว่า ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์และการวิพากษ์จากการสนทนากลุ่มทำให้ได้รูปแบบการพัฒนาทักษะครูสอดคล้องตามความต้องการ ดังที่ยนต์ ชุ่มจิต (2558, หน้า 1 – 10) ได้นำเสนอว่าการพัฒนาทักษะครู เป็นการดำเนินงานที่พยายามจะเสริมสร้างให้ครูมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการสอนและการทำงาน มีเจตคติที่ดีในการทำงานและต่อวิชาชีพ รวมถึงมีบุคลิกภาพ และคุณธรรมความเป็นครูด้วยแนวคิดเกี่ยวกับทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปใช้ตามบริบทของสถานศึกษา ดังที่ วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล (2563, หน้า 2 – 6) ได้นำเสนอว่า การจัดการเรียนรู้ก็อาจจัดแตกต่างกันตามบริบทของสถานศึกษา และที่สำคัญต้องวางแผนหรือออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อรองรับสถานการณ์ไม่แน่นอนที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้ด้วยเช่นกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑามาศ เพิ่มพูนเจริญยศ (2561, หน้า 1 – 12) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกผ่านห้องเรียนอัจฉริยะสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลไทรโยค ผลการวิจัยของ ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่เรียนผ่านรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกผ่านห้องเรียนอัจฉริยะ พบว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจมากโดยพบว่ามีระดับค่าเฉลี่ยที่ 4.14 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไฉไลศรี เพชรใต้ (2563, หน้า 1-11) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโปรแกรมฯ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- จุฑามาศ เพิ่มพูนเจริญยศ. (2561). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกผ่านห้องเรียนอัจฉริยะสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลไทรโยค. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ไฉไลศรี เพชรใต้. (2563). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ ศษ.ด. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทิตนา แหม่มณี. (2546). 14 วิธีสอนสำหรับครูมืออาชีพ. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนา ธุศวีวรรณ. (2562). การพัฒนารูปแบบการชี้แนะเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูระดับมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ธีระ รุญเจริญ และวาสนา ศรีโพธิ์โรจน์. (2554). กลยุทธ์การพัฒนาความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: ขาวฟ้า.
- ประวิต เอรารวรรณ์. (2542). การวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ: ดอกหญ้าวิชาการ.
- มัณฑิ์ เปี่ยมดี. (2563). การพัฒนาโปรแกรมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของครูเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ยนต์ ชุ่มจิต. (2558). *ความเป็นครู*. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

โรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว. (2565). *รายงานการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา ปีการศึกษา 2565*.

อุบลราชธานี: โรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว.

ลีลาวดี ชนะมาร. (2563). *การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย*. ดุษฎีนิพนธ์ กศ.ด.

ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี – สฤษดิ์วงศ์.

วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา. (2563). *การออกแบบการเรียนรู้ ใน New normal*. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ กศ.ม.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579*. กรุงเทพฯ:

พริกหวานกราฟฟิค.

Keevep, P.J. (1988). *Educational research, methodology and measurement international handbook*. Oxford: Pergamon Press.